

prima instanță: O. Cernei
instanța de apel: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

dosarul nr. 3ra-62/18

Î N C H E I E R E

24 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Oleg Sternioală

Judecătorii

Dumitru Visternicean, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Dianei Pavlenco împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, municipiul Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii, calculării și achitării indemnizației de maternitate,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 26 aprilie 2017,

c o n s t a t ă :

La data de 06 martie 2017, Diana Pavlenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii, calculării și achitării indemnizației de maternitate.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin ordinul nr. 9 din 09 aprilie 2015 i-a fost acordat concediu neplătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 6 ani, începând cu data de 10 aprilie 2015 până la 10 aprilie 2018 de la locul de muncă, Institutul de Proiectare a Sistemelor de Gospodărie a Apelor „Acvaproiect” SRL.

Susține că, în această perioadă unicul întreținător al familiei este soțul său, Vasile Pavlenco.

Menționează că, pentru perioada 20 decembrie 2016 - 24 aprilie 2017 i-a fost acordat concediul medical în legătură cu a doua sarcină.

Invocă că, la data de 23 ianuarie 2017, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău o cerere, prin care a solicitat stabilirea indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, în baza certificatului medical nr. 2601295 din 20 decembrie 2016, iar prin răspunsul pârâtei nr. 1029 din 07 februarie 2017 i-a fost refuzat din motiv că nu întrunește

condițiile necesare pentru acordarea indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, deoarece a desfășurat activitate, înregistrând un venit asigurat.

Consideră că, refuzul pârâtei este neîntemeiat, deoarece nu corespunde realității, iar trimiterea la prevederile art. 16 alin. (5) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale este eronată.

Afirmă că, pe parcursul anului 2016, în baza a 3 contracte de prestări servicii a avut un venit anual în sumă de 12 062 lei, ceea ce nu constituie nici 3 salarii medii lunare pe economie, or, conform Hotărârii Guvernului RM nr. 879 din 23 decembrie 2015 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, un salariu mediu lunar pentru anul 2016 a fost stabilit în cuantum de 5 050 lei.

Susține că, pe parcursul sarcinii nu s-a încadrat în nici una din situațiile prevăzute în art. 4 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, respectiv, se consideră la întreținerea soțului în sensul art. 16 alin. (5) al Legii cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Solicită recunoașterea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău nr. 1029 din 07 februarie 2017 ca ilegal și obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău de a-i stabili, calcula și achita indemnizația de maternitate, ca soție aflată la întreținerea soțului salariat, Vasile Pavlenco conform art. 16 alin. (2) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 26 aprilie 2017 a fost admisă parțial acțiunea, a fost recunoscut ilegal răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău nr. 1029 din 07 februarie 2017, a fost obligată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău să-i stabilească Dianei Pavlenco și să-i calculeze cuantum lunar al indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului salariat și să-i achite indemnizația de maternitate, ca soție aflată la întreținerea soțului salariat Vasile Pavlenco, conform art. 16 alin. (2) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, reclamanta, la momentul acordării concediului medical în legătură cu a doua sarcină – 20 decembrie 2016, deja se afla în concediu neplătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 6 ani, începând cu 10 aprilie 2015. Respectiv, pe parcursul a 9 luni consecutive premergătoare lunii acordării concediului de maternitate nu s-a încadrat în nici una din situațiile prevăzute la art. 4 al Legii cu privire la sistemul public de asigurări sociale.

Totodată, prima instanța a reiterat că, conform informației nr. 17 din 31 decembrie 2016 privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanelor fizice și impozitul pe venit reținut din aceste venituri, reclamanta, pe parcursul anului 2016, a avut venituri sub formă de salariu în sumă de 12 062 lei, care nu se

încadrează nici în 3 și nici în 4 salarii medii lunare pe economie. Or, conform Hotărârii Guvernului RM nr. 879 din 23 decembrie 2015 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, cuantumul salariului mediu lunar pe economie a fost aprobat în mărime de 5050 lei, astfel, venitul în cuantum de cel puțin 4 salarii medii pentru anul 2016 a constituit cel puțin 20 200 lei.

De asemenea, prima instanță a reiterat și faptul că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 09 februarie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 16 alin. (5) al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, precum și pct. 49 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 108 din 03 februarie 2005 a fost declarat neconstituțional art. 16 alin. (5) al Legii cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și pct. 49 din Regulamentul enunțat. Astfel, pârâta nu mai poate invoca art. 16 alin. (5) al Legii cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă ca temei de refuz în stabilirea, calcularea și achitarea reclamantei a cuantumului lunar al indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului salariat.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017 a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 17 noiembrie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și, anume, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, au fost apreciate arbitrar probele și nu a fost determinat caracterul raportului juridic dintre părți și legea aplicabilă speței.

Menționează că, la data de 20 decembrie 2016, intimatei i-a fost acordat concediu de maternitate, indicându-se în certificatul de concediu medical pentru acordarea concediului de maternitate - „soție aflată la întreținerea soțului asigurat”.

Invocă că, conform înscrierilor din carnetul de muncă, angajatorul de bază al intimatei, SRL „Acvaproiect” i-a acordat acesteia concediu pentru îngrijirea copilului de la 3 la 6 ani pentru perioada 10 aprilie 2015 – 10 aprilie 2018, iar conform informației din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale, la data acordării concediului de maternitate – 20 decembrie 2016, intimata se afla în raporturi de serviciu în baza contractului de prestări de servicii încheiat cu SRL „Protelco Geocad”.

Astfel, cu referire la anexa nr. 3 a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2017 nr. 286 din 16 decembrie 2016, susține că, la data acordării

concediului de maternitate, intimata are statut de femeie asigurată și nu poate fi calificată ca soție aflată la întreținerea soțului.

Relevă că, pentru a stabili indemnizația de maternitate din venitul asigurat realizat de către intimată, aceasta a fost informată despre necesitatea corectării certificatului de concediu medical, însă ultima a refuzat categoric, insistând că certificatul de concediu medical este completat corect. Or, conform prevederilor art. 8 din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 cu privire la indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și pct. 3 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 108 din 03 februarie 2005, dreptul la indemnizații se confirmă prin certificat de concediu medical, eliberat în modul aprobat de Guvern. Certificatele completate incorect/incomplet nu se acceptă pentru plata indemnizației și se restituie în aceeași zi titularului pentru corectare.

În acest context, susține că, intimata nu se încadrează în prevederile art. 16 alin. (5) al Legii cu privire la indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă, (în vigoare până la 09 februarie 2017), conform căruia, se consideră că, soția se află la întreținerea soțului asigurat dacă pe parcursul a 9 luni consecutive premergătoare lunii acordării concediului de maternitate nu a fost încadrată în niciuna dintre situațiile prevăzute la art. 4 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale sau dacă și-a pierdut statutul de asigurat în această perioadă din motive ce nu i se pot imputa (art. 86, alin. (1), lit. b), c), d), f), x) și y) din Codul muncii), fapt confirmat prin carnetul de muncă și prin declarația scrisă pe propria răspundere că nu este persoană asigurată.

Menționează că, sursa de venit nu este obligatoriu să reiasă din careva relații de muncă, ea poate reieși din orice surse din care s-au reținut contribuții de asigurări sociale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile

trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală

Dumitru Visternicean

Mariana Pitic